

POMAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

8. číslo

Budyšin, awgust 1955

Lětnik 5

Bibliske rozpominanje

Čłowjekow łójíc? / Luk. 5, 1-11

Ně! Nihdy na nihdy njesmě nightho čłowjekow łójíc.

Čłowjek je Bože stworjenje. Bohu won slůša a žanemu čłowjekej. Njedaj so popadnyć!

Stož je hdy přihladowal, kak popadnjene ryby w saku stysknje pluskotaju, jachla a so wjerća, zo bychy rybakej zaso ćekle, tomu běše zawěrnje žel tajkich wbohich žatkow. A takle čłowjekow łójíc? Ně! to njedowolmy.

Ty mēniš, čłowjekow łójíc, to je tola hinaša wěc a njehodži so z tajkim łojenjom rybow přirunać? Ja sym sam raz w dolhim čahu popadnjenych čłowjekow šol. To je bolostna wěc. Bóh Knjez chcył mje před tajkim njezbožom zwarnować.

Kak wjele njezboža je so tola z tym na čłowjestwo hižom wuliwalo, zo so čłowjekojo mjez sobu łojichu. Absalom je w kralstwje swogeho nana čłowjekow łójil a tute wutroby swogemu naney pokradnyl (2. Sam. 15, 6). Profeca Stareho testamenta nastajnosći wustupuja přećiwo njeprawdže, zo bohaći chudych loja a jich krjuduja (Jez. 5, 8). W starym Romje lojachu knježerjo lud z chlébom a cyrkusowymi hrami. Wězo tajcy čłowjekow-rybacy njewustupowachu jako surowi drače, ale slubjachu wšēm, kotřiž bychy

so dali popadnyć, wjele radosće, wulke zbože, bohatstwo a rjanosć. „Myš možeš jenož z polćom do paslow wabić.“ Ale su potom popadnjenym woporam slubjenja dopjelnili? Črjody nalojenych ludži dyrbjachu swojim rybakam přiwyskać, jich slawić, jich bohatstwo přisporjeć, za nich do wojny hić a za nich so wukrawić.

Najstrašniše formy lojenja čłowjekow pak je hakle moderna technika nam wobradžila. Po wšēm swěće so džensa čłowjekam syće wleku. Tute syće su: nowiny, knihi, radio, film a wša možna druha propaganda. Hdze su džensa po wšēm swěće hišće čłowjekojo, kotřiž njesu so dali žanemu „rybakej“ popadnyć? Što može wučekać?

A nětk dyrbi Pětr so tež hišće do čłowjekow dać a jich lojíc? A my snano tež? Mějće tola smilnosć z čłowjekom. Popřejće jemu pokoj a njehońće jeho nastajnosći.

W našim teksće je nam rozprawa podata wo dźiwным rybylojenju na prikaznju našeho Zbožnika. Cyłu noc bě Pětr so ze swojimi towaršemi podarmo prócował a ničo popadnyl. A nětk jim Jezus wosrjedz běleho dnja prikaza, zo bychy na jězor wujěli a ryby lojili. Pětr Jezusej naspomni, zo je to tola bjez wuhladow, hdyž

samo w nocy njeběchu ničo nalojili, ale na Jeho słowo chcedza won dojěć. A widziš, tak wjele běchu do swogej syće nalojili, zo so torhaše a čolmaj so ponurjowastej. Kak bě to možno? To bě dźiw! Jezus bě tonle dźiw činił, zo by swuju bojsku krasnosć Pětrej zjewil. A Pětr je swogeho Knjeza zrozumil prajo: Knježe, dži wote mnje přeć, přetož ja sym hrěšny čłowjek.

Ale jako nastrožany čłowjek, kotryž je Jezusowu bojsku krasnosć spoznal, je Pětr derje přihotowany, w Jezusowym mjenje hić na z a k a z a n e džělo čłowjekow lojíc. Kak by mohl sej Pětr zwěrić čłowjekow lojíc, njeby-li wědzał, Syn Boži mi to prikaza? W Jeho mjenje pak smě won to činić, přetož kotrychž Syn Boži woswobedži, su prawje swobodni. Přez Chrystusa smy Bože wumožene džěci. Hdyž Chrystus da čłowjekow lojíc, won to z lutej lubosću čini, zo bychmy přišli do Jeho kralstwa mēra. Tu njendze wo swětnu móc, čłowjesku česć a nahladnosć, ale wo zbožnosć našich dušow.

Derje tomu, kotryž so da popadnyć!

Zbožni wšitecy, kotřiž w Jezusowym mjenje čłowjekow loja!

W.

Hrono na mēsac awgust 1955:

Ja dhu tebe rozwućić a tebi puć pokazać, po kotrymž chodźić maš, ja dhu će ze swojimaj woćomaj přewodźeć.

Psalm 32, 8

Moje pućowanje do Jeruzalema (Farar Wjeńcko-Dešnjanski †)

J a f a

Přez jablučinowe zahrody přińdžemy k němskim twarjenjam. hdžež čiste hasy a rjenje wuhotowane zahrodki nas witaju. Tež mała ewangelska wosada ze 127 dušemi je w Jafje, kotruž wot Jeruzalema sem z Božim słowom wobstaraju. Wo tym pak chcemy pozdžišo dale powědać.

My chwatamy na dwórnišćo w nadźiji, zo za nas prihotowany čah borze wotjědže. Ale tehdom hišće njeznajachmy rjane turkowske přisłowo: Chwatanje je wot čerta! Dokelž pak z čertom ničo rady činić nimaju, tuž tež njemwataju. Tež naš wjednik njeměješe docyla nuzne, tuž dyrbjachmy hišće prawje dolho čakać. A tola so nam na dwórnišću njeje wostudžilo, byrnjež tam ničo njepředawachu, kaž pola nas, přetož běše tam wjele widjeć. Z nami čakaše cyła kopica ruskich putnikarjow, burski lud Při wšej horcoće možeše će zyma přeběhować, hdyž na nich hladaše myslo, zo sy něhdže w Ruskej: w tolstych kožuchach a ćoplych škornjach, a žónske drje ze wšěmi swojimi košlemi nawoblečene, tak stejachu a sedžachu tam měnjo drje, zo tolsta drasta kaž w Ruskej zymu, tak jow w Palestinje horcotu njeprěpušća. We wšelkich brěmjenskach nošachu hišće druhu drastu sobu, předewšěm smjertnicu, w kotrejž chcychu so w Jordanje kupać w nadźiji, zo potom w tajkej drasće móža jónu na sudnym dnju před Bohom wobstać. Naposledk pak tola čas tež za nas dońdže, zo do čaha stupichmy, kotryž dyrbjěše nas horje do Jeruzalema dowjězć.

Wot Jafa do Jeruzalema

Najprjedy jědže železnica přez rjane hona, kotrež su ze štapaty-mi kaktusami wobsadžene. To su te samsne kaktusy, kotrež maju pola nas w hornčkach, jenož zo su tam wjele wjetše, znajmjenša mužej pod pažu. Zeleny rjap je tak tolsty kaž ćlowječa noha wyše koleń a tolste lopjena so tak huste přepletu, zo možno njeje přez tajki plot přelěšć. Bohužel přinjesu tajke ploty tež wšelaku wobowu ze sobu. Wětr lama kalaće wot lopjenow a duje je často ludžom do wočow. Powěda so, zo su wone a wótre swětlo wina wšelakorych chorosców woči a wo-

slepjenjow, kaž to tam husto je. Borze jědžechmy přez rjane pola, hdžež so ječmjen a pšenića zelednišćej. Ječmjen měješe wulke kłosy, přetož syće a žně su tam w druhim času dyžli pola nas. Tam njeprjendže za cyłe lěćo wot meje hać do oktobra žadyn dešć, slónco pak sćełe swoje palace pruhi džen a džen dele na zemju. Lisćo na štomach wjadnje a pada dele; trawa a zela schnu; zemja je spječena a twjerda kaž kamjen, často tež rozpukana, runje kaž by swoju lačnu hubu wotewrić chcyła za wochłodzacy, plodnym dešćom. Wšudžom jenož čišina. Čłowjekowo a skót wotpočuja. Započatk nowembra abo tež hižom konc oktobra přindže zaso přeni dešć, kotryž ludžom a zemi přinjese wochłodjenje. To je tón tak mjenowany zažny dešć, wo kotrymž Bože slowo praji 5. Mojz. 11, 14: „A chcu wašemu krajej dać dešć w swojim času, zažny a pōzdni dešć, zo budžeš dom chować swoje žito, swoje wino a swój wolij.“ A Jerem. 5, 24: „A woni njerjeknu w swojej wutrobje: Bojmy wšak so Knjeza swogjeho Boha, kotryž nam zažny a pōzdni dešć dawa w swojim času a nam žně kōdže lěto swěrnje zwarnuje.“ A dale pola Joela 2, 23: „A wy, Cijonscy synojo, wjeselće a zradujće so w Knjezu, swojim Bohu, kotryž wam da wučerjow k prawdosći a kotryž wam wobradža zažny a pōzdni dešć kaž prjedy.“ Tajki zažny abo nalětni dešć je burej znamjo, zo je čas zaso na rolu hić a z woranjom a syćom započec. Přenja trawa tež hižom wubiwa. W decembru započnu potom mōcne nazymske dešće, kotrež zemju zaso namokaju, studnje a haty napjelnjeja a hać do mērcja traja. Druhdy dže so w tym času cyły tydžen dešć. Potom přindu zaso někotre dny, hdyž slónco swěći.

Su-li přenje mōcne dešće zemju rozmjehćile, potom čehnje bur ze swojim pluhom na polo, zo by rolu wobdžěla. Wězo njesmemy při tym na naše pluhu myslić. Won je džensa hišće kaž w zastarskich časach a runa so powšitkownje našemu radlu, jenož zo radlica runje dele njesteji ale překi. Dolhe wojo zwjazuje pluh z kwaklemi, to rēka z rjadu, za kotruž skót pluh čehnje. Bur wjedže z jenedej ruku lochki pluh, w

druhej ma něhdže 3 metry dolhu žerdku, kotraž ma na jenym kōncu mału lopatku, z kotrejž so radlica čisći, na druhim kōncu ma hozdžik abo wótry kalać zabity, z kotrymž so skót w čehnjenju pohonjuje. Wbohemu skotej njeby ničo pomhało přeciwo kalaćej kopać, ale jeho jenička mōžnota je, pluh doprēdka čahnyć. Při tym na Knjezowe slowo Saulusej myslimy: „Čežke ći budže, přeciwo wōtremu (kalaćej) kopać.“ (Jap. skutki 26, 14) Tež Saulusej běše čěžko, přeciwo Knjezowej prikazni so wobarać. Wjele bole dyrbješe skutk dokonjeć, kotryž běše Knjez jemu prikazał.

Jako zaprah služka tak derje kruwy kaž wosoły. Widžachmy tež bura, kotryž je kamjela před swój pluh zaprahnył. Samo wot so so rozumi, zo so rola z tajkim małym pluhom hluboko njepředžěla a njeprēwobroća. Jenož 8—10 cm hluboko so rozryje. Na tajke wašnje tež swój polny wužitk přinjesć njemōže. Ze žitow, kotrež so tam syjeja, stej nam ječmjen a pšenića hižo znatej. Z druhich wšelakich rostlin so pola nas jenož porēdko wusywa. Dešćowej mēsacaj decembr a januar staj tež najzymnišej. Druhdy padnje tež na wysokich horach sněh, ale wostanje jenož někotre dny ležo. Před zymu móža so ludžo jenož z wulkej nuzu wuchować, přetož kachle, kožuchi a ćople črije jow njeznaju. Ludžo sej z tym pomhaju, zo kotlik z drjewowym žehliwym wuhlom do srjedz stwy staja a sej tak rucy a nohi wohrēwaju. Dolho pak zyma njetraje, přetož hižom w februarju přindu zaso ćople, našemu nalěću so runace dny. Ale tak prawe nalěćo jow njeznaju. Tu staj jenož dwaj počasaj, lěćo a zyma. A runje tak tež njeznaju switanje na ranje a smērkanje na wječor, přetož po dnju je z razom noc a po nocy z razom běly džen. Tu stej jenož džen a noc, kaž je 1. Mojz. 8, 22 pisane: „Tak dolho kaž budže zemja stać, njeprēstanu syw a žně, mjerzjenje a ćoplota, lěćo a zyma, džen a nōc.“

Tola znaja tež tudy lubozne začuća nalětnjeho časa, hdyž ptački zaso započinaju spěwać, hdyž pupki na štomach a kērkach zaso wubiwaju a zemja so zazelenja, hdyž skót na pastwach zaso cyroby dosć namaka, potom du tež

čłowjekojo rozwjeseleni na swoje dželo, kaž je to hižom we wysokim kěrļušu 2, 11 tak rjenje wopisane: „Přetož hlaj, zyma je zašła, a dešč je přešo! a přestał.“

Kwětki su zešle w kraju; nalěčo je přišlo a tujawka da so słyšeć w rańšim kraju.

Figowc je pupki wupušćil; winowe pjenki su woka dobyle a dawaju swoje wonjenje.

Potom přińdu hišće deščowate dny kónc měrca. w aprylu a snano hišće w meji. To je tón tak mjenowany pozdni dešč, wo kotrymž so w bibliji husto rěči, tak 5. Mójz 11, 14: „Ja chcu wašemu krajey dešč dać w swojim času, zažny a pozdni dešč, zo budžeš dom chować swoje žito, swoje wino a swoj wolij.“ A Hiob 29, 23: „Woni čakachu na mnje, kaž na dešč, a wotewrichu swoj rt, kaž na pozdni dešč.“ Jerem. 3, 3: „Tohodla su zažne dešće zadžeržane a pozdni dešč njeprĩndže.“ Jerem. 5, 24: „Woni njerjeknu w swojej wutrobje: Bojmy wšak so Knjeza. našeho Boha, kiž nam zažny a pozdni deščik w swojim času dawa a nam žně kóžde lěto swěru zwarnuje.“

Dešč je za bura jara nuzny, přetož nětk krydnje pšenca kłosy. Nětk so syje wšelake nalětnje žito a rola dostanje tu wlohu, kotraž je za radjenje plodow nuzna. hdyž potom dolhe suche měsacy přińdu, w kotrychž njebo zamknjene wostanje a palace pruhi slónca a sušace wětry wšitko žiwjenje w stworbje skaža. Kak styskno je nazymu, hdyž zažny dešč njeprĩndže abo jeno snadnje rolu wokrjepi. Potom wša pica wusehnje, čłowjekojo a skót čerpja wulku lačnosť, kaž je w psalmje 42, 2 napisane: „Kaž jeleń jachli po zymnej wodze, tak zdychuje moja duša, Božo, k tebi.“ Džensa hišće plaći Jerem. 14, 3: „Wulcy sćelu małych po wodu; ale hdyž k studnjam přińdu, nje-namakaju žaneje wody a přińdu zaso ze swojim prozdnym sudobjom. Woni su k hanibje a zrudni a přikrywaju swoju hlówu.“ Tak někotražkuli wutroba, kotraž je so z lochkim žiwjenjom skazyła, wobroći so z Jeremiasowej próstwu na toho, kotryž jeničce pomhać móže: „Hać runje naše zlóšće přećiwo nam šwědča, wšak pomhaj nam. Knježe, swojeho mjena dla; přetož naša njeposlušnosť je wulka. Na tebi smy so přeħrěšili.“ (Jerem. 14, 7)

Jan Christoph Blumhardt

16. pražnika 1805, potajkim před pođrasta lětami, narodži so w Stuttgarće Jan Christoph Blumhardt jako syn chudeju ale pobožneju staršeju. Hižom z 12 lětami bě cylu bibliju dwójce přečitał. Tak běše jeho duša hižom zahe napjelnjena ze swjatymi myslemi. W Tübingen je potom bohosłowstwo studował a při tym sej tež wjele wědženja nahromadził w druhich wědomosćach, w stawiznach, w zemjepis, w medicinje, w fizice a tež w astronomiji (wědomosć wo hwězdach). Pobywši 6 lět z wučerjom při misijskim wustawje w Baselu, bu z 33 lětami za fararja do Möttlingen, w sy na chromje Schwarzwalda, powołany. Swěru je tam džělał, ale zwoprědka tam žane plody widžeć njeběchu.

W Möttlingen běše chora holca, kotraž bě so w swojej nuzy na wosadneho fararja wobročila. Blumhardt pak běše wobhladniwy, přetož w tamnym domje so dziwne a njezrozumliwe wěcy stawachu. Jako běše z dwěmaj pobožnymaj mužomaj w tutym domje, tam Gottliebin Dittus, tak ta chora holca rěkaše, zaso nahle a čezce schori, kaž to husćišo bywaše. Duchowny spozna, zo so tu jednaše wo skutk złych duchow. Won hrabny sprostnjenej ruce choreje a přiwoła jej: „Stykń ruce a modl so: Knježe Jezu, pomhaj mi! Dolho dosć smy při-

hladowali, što čert čini; nětk pak chcemy widžeć, što Knjez Jezus zamóže.“ Po krótkich wokomikach wotući chora, wospjetowaše modlitwu a wšě widlišća přestachu. Wot tuteje hodžiny sem wědžeše so Blumhardt powołany přećiwo mocam čémnoty wojować. Jako bě tež sotra tuteje Gottliebin Dittus runje tak schoriła, njeprěsta so Blumhardt za nju modlić, doniž zly duch njezareji: Jezus je dobyćer! a tak wótre, kaž to za móžno njebě měł. Wot toho časa bě moc zleho ducha přewinjena.

Blumhardt je potom z modlenjom a posćenjom w tutym wojowanju přećiwo złym ducham stał. Při tym je hluboko do nuzy čłowjeskich dušow pohladał. Lud přichadžeše we wulkich črjódach k njemu. Wjele chorych bu tehdom wustrowjenych. Hrěšnicy so wobročihu k Bohu. Žołma noweho duchowneho žiwjenja džěše přez cylu wosadu a wubudži tež daloko po kraju čłowjekow k prawej wěrje.

Blumhardt je pozdzišo do Bad Boll přeahnył, zo by tam so hišće lěpje móhl wo swojich chorych starać.

Po bohatym a žohnowanym žiwjenju je 25. 2. 1880 měrnje wusnył.

Jeho syn bu jeho naslědnik. runje tak pobožny a mócny w swjatym Duchu.

Boži dom
w Minakale

Wy sće sól zemje!

W lěće 200 po Chrystusu napisa cyrkwinski wote Tertullian, romski prawiznik, romskemu bohotej w Kartago (w Africe): My so zjednocamy a so zhromadźujemy, zo bychmy z modlitwami Boha nadběhowali. Za kejžora so modlimy, za jeho služobnikow a za wšu wyšnosť, za swět, za měr w staće. My so modlimy, zo njeby konc swěta tak ruče přišoł. My so schadźujemy, zo bychmy sej Bože pisma rozpominali, hdyž nas časy napominaju, zo bychmy druhich warnowali a dopominali. Swoju wěru wudospołnjamy ze swjatym

słowom, swoju nadźiju wobnowjamy, swoju swěru skrućamy a w počiwosći so zesylnjamy z tym, zo Chrystusowe přikaznje slyšimy. Tu je dosć napominanjow, duchownych pokiwow a bójskeho porokowanja. Z wulkej chutnosću sudžimy, přetož smy sej tola wěsći, zo před Bohom samym stejimy. Přetož to je přenje horke zapřimnjenje toho, štož so jónu na sudnym dnju stanje, hdyž je něchtó tak hrěšił, zo je wuzamknjeny ze zhromadnje modlitwy, z našich zhromadźiznow a ze wšeho swjateho porjada.

Njedostatk pola připoslucharjow a pola předarjow.

Doktor Luther praješe, zo ludžom na tym pobrachuje, zo nje-moža předowanje za Bože słowo měć, ale mjenja, zo je to „popow“ powjedanje. Tohodla so boja, kaž woni praja, zo dyrbja zaso katolscy być, a zo chcedža „popja“ nad nimi zaso nadknjejstwo dostać. Nam fararjam a předarjam pak zaso pobrachuje, zo sami swoju wučbu nimamy za Bože słowo, dokelž, hdyž so čłowjekojo před

Modlitwa wo měr

Jakub 3, 18: Plod pak prawdosće budže wusyty w měrje tym, kotřiž měr činja.

Knježe, tebi so wuznawamy, zo so do wšeho našeho činjenja a myslenja wusyw zleho zadobywa, zo zawisć, zwada a česćelakomnosć našu wutrobu a towaršnosť mjez čłowjekami zajědojća. Daj nam mudrosć z wyšin, kotraž so mocy zleho zapowědži, poslušna na twoje přikaznje kedžbuje a po twojich pućach chodži. Wzmi nas do čišćaceho wohnja swjeho suda a wurjedź nas woť wšeho nječisteho wašnjaja. Ze svojim wótrym bločkom wotraž wšitko woť nas, štož so njehodži do twojeho wobrazu. Daj we nas zrawić plodam mudrosće, zo bychmy chodžili w ponižnosći a počiwosći a zo bychy z nas wuchadźale

nami pokorjeja, chcemy hnydom nad nimi knježić.

To běše nětka nuza wot spočatka swěta, zo so připoslucharjo boja knjejstwa wučerjow a wučerjo chcedža bohoho być nad swojimi připoslucharjami.

Swědčenje duchowneho

Prašachu so, hač smě swětna wyšnosť duchowneho nuzować to jej wozjewić, štož je paduch jemu so spowědał. Na to je Luther wotmolwil: Ně! Doniž Boh mjelěi, dyrbi tež farar mjelěc, kotryž je spowědanje slyšał. Dokelž, hdyž je so spowědał, njeje so čłowjekej spowědał ale Bohu, na kotrehož měsće tam měšnik sedži. Tuž dyrbi duchowny wo spowědanju mjelěc.

přečelnosć dobroćiwosć a měr. Ty, Božo měra a lubosće, ty zamožeš čłowjeske wutroby wobroćić a mosty twarić nad hlubinami, kotrež nas džela. Njeh měr nastanje, hdžež zwada a zawisć wutroby dželitej. Skludź čmowe mocy, kotrež chcedža nas do hidy a wojny storhnyć, a žohnuj wšitkich, kotřiž chutnje a woprawdže měr chcedža.

Ty, Knježe sam maš w rucy wšě čłowjeske wutroby, je možeš wróćić ducy, kaž je či spodobne.

Tuž, Knježe, hnadu daj a lubosć wšitkim ludžom, zo měr a prawdosć wšudžom so rjenje košitej. Hamjeń.

(Modlitwa na srjedu po 9. nje-dželi po swj. Trojicy z knihi: Herr, lehre uns beten.)

Z našich wosadow

Po wulkich prozdninach chcejtaj so mladaj Serbaj do Lipska na študium bohosłowstwa podać. Siegfried Albert ze Zajdowa pola Maleho Wjelkowa a Křesćan Křižan z Dobruše pola Budyšina. Boh Knjez chcył jimaj dać wjele wjesela, swjatu horliwosć přez jeju studij, zo byštaj potom byłoj dobraj dušowpastyrjej w Bozy. Štož z mlodžiny ma zmužitósće dosć, štož chce čłowjekam a čłowjestwu pomhać, štož ma dobre zmyslenje, ton njeh za našimaj lubymaj bratromaj nastupi puć do duchownskeho powołanja.

Njeswaćidlo. Lětsa njemožemy kaž druge lěta swój žnjowy džakny swjedžen poslednju nje-dželu w awgusće swječić, ale smy jon pozdnich žnjow dla na 11. septembra wotstorčili.

Rakecy. 12. junija možeštaj Jan Buša w Rakecach a jeho mandželska Hana rodž. Krušec swoj zloty kwas w kruhu svojich přiwuznych swječić. W rjanej swjatočnosći někotři dujerjo Rakečanskeho pozawniskeho chora jeju počesćichu a wosadny farar jeju požohnowa spominajo při tym tež na jeničke džěco jubilarow, mjenujce jeju syna, wo kotrymž hač dotal powěsće přišlo njeje. Prejeme jimaj tež na tutym městnje Bože žohnowanje za dalše lěta a hnadne wuslyšenje wšech wutrobných modlitwow!

Rakecy. Smy džakowni, zo smy z ponowjenjom swjeho Božeho domu dale postupowali. Stara třecha je nětka z nowymi cyhelami z Kodersdorfa pola Zhorjelca rjenje přikryta. Nowe cyrkwinske lawki su na přijomniše wašnje zhotowjene. Chcemy je borze stajić dać. Wjeselimy so tež, zo so cyrkwinske tepjenje ponowi. Nětka so stary pisany woltar a tež woltarnišćo porješitej. Nadźijamy so, zo možemy, da-li Boh, konc septembra cyrkej znowa poswječić. Hač do tutoho časa prosymy wšech wosadnych, zo bychy z pjenježnym woporom dale pomhali započany skutk dokonjeć! (Rjenje by bylo, bychy-li sej serbske wosady mjez sobu pomhale a tež na to wašnje dopokazale, zo hromadu slušeja! Přisp. redakcije.)